

การนำเสนอกระบวนการจัดการเรียนการสอนวิชาศิลปะการตกแต่ง
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่เน้นทักษะกระบวนการ

นาย วิจัย ไร่ทิม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาศิลปศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2536

ISBN 974-582-435-6

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A PROPOSED INSTRUCTIONAL PROCESS FOR DECORATIVE ART SUBJECT
AT THE UPPER SECONDARY EDUCATION LEVEL
EMPHASIZING PROCESS SKILLS

Mr. Wijai Raitim

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Art Education
Graduate School
Chulalongkorn University

1993

ISBN 974-582-435-6

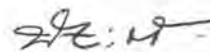
หัวข้อวิทยานิพนธ์ การนำเสนอกระบวนการจัดการเรียนการสอนวิชาศิลปะการตกแต่ง
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่เน้นทักษะกระบวนการ
โดย นายวิจิตร ไร่ทิม
ภาควิชา ศิลปศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร.สันติ คุณประเสริฐ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรภักย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ปิยะชาติ แสงอรุณ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(อาจารย์ ดร.สันติ คุณประเสริฐ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ทีศนา แคมมณี)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

วิจัย ไร้ทิม : การนำเสนอกระบวนการจัดการเรียนการสอนวิชาศิลปะการตกแต่ง
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่เน้นทักษะกระบวนการ (A PROPOSED INSTRUCTIONAL
PROCESS FOR DECORATIVE ART SUBJECT AT THE UPPER SECONDARY
EDUCATION LEVEL EMPHASIZING PROCESS SKILLS) อ.ที่ปรึกษา :
ดร.สันติ คุณประเสริฐ, 216 หน้า. ISBN 974-582-435-6

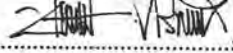
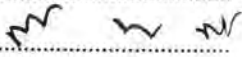
การวิจัยเรื่องนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อการนำเสนอกระบวนการจัดการเรียนการสอนวิชาศิลปะ
การตกแต่ง ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่เน้นทักษะกระบวนการ และเปรียบเทียบสัมฤทธิ์ผลของ
การสอนวิชาศิลปะการตกแต่ง ที่เน้นทักษะกระบวนการ กับการสอนแบบปกติ การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้
ดำเนินการสร้างกระบวนการจัดการเรียนการสอนสำหรับวิชา ศ0126 ศิลปะการตกแต่ง 2 โดยใช้
องค์ประกอบของการสอน 4 ประการ คือ

1. ลักษณะผู้เรียน คือ พื้นฐานความรู้ทางด้านการออกแบบของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย
2. จุดประสงค์ของการเรียน คือ การกำหนดจุดประสงค์ทางการคิด การแก้ปัญหา และการปฏิบัติ
3. การดำเนินการสอน คือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่เน้นทักษะกระบวนการ 9 ขั้นตอน
4. การประเมินผล คือ การประเมินผลรวมทั้งทฤษฎี และการปฏิบัติ ที่มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ของการเรียน

จากนั้นผู้วิจัยได้นำไปทดลอง โดยประชากรเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัด
กรมสามัญศึกษา ส่วนกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสันติราษฎร์วิทยาลัย
จำนวน 40 คน แบ่งออกเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 20 คน ซึ่งนักเรียนทั้งสองกลุ่มมี
ความรู้ ความสามารถพื้นฐานวิชาศิลปะการตกแต่ง ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติทดสอบค่าที ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการทดลองปรากฏว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาศิลปะการตกแต่งของกลุ่มทดลอง
ที่เรียนจากการสอนที่เน้นทักษะกระบวนการสูงกว่า กลุ่มควบคุมที่สอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .05

ภาควิชา ศิลปศึกษา
สาขาวิชา ศิลปศึกษา
ปีการศึกษา 2535

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C442390 : MAJOR ART EDUCATION

KEY WORD: INSTRUCTIONAL/DECORATIVE/PROCESS/UPPER/SECONDARY

WIJAI RAITIM : A PROPOSED INSTRUCTIONAL PROCESS FOR DECORATIVE ART SUBJECT AT THE UPPER SECONDARY EDUCATION LEVEL EMPHASIZING PROCESS SKILLS. THESIS ADVISOR : DR.SANTI KHUNPRASERT, 216 pp. ISBN 974-582-435-6

The purpose of this study was as follow : to proposed the instructional process for Decorative art subject at the upper secondary education level emphasizing process skills; and to compare the achievement of teaching Decorative art subject, emphasizing process skills and regular teaching. In this study the researcher constructed the instructional process for Art.Ed.0126 Decorative art II subject by utilizing 4 teaching components :

1. Students : design background of the upper secondary education students.
2. Learning objectives : the objectives were qualification determined as ideas, problem solving and practices.
3. Instruction : the learning and teaching activities 9 phases emphasizing process skills.
4. Evaluation : the evaluation criterias aim at the theories and practices which related with learning objectives.

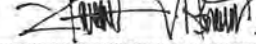
After that the researcher conducted the experiment. The population was the upper secondary education level students under the jurisdiction of the department of General education. Fourty of Mathayom Suksa five students from Santiraj Wittayalai School were randomly divied into 2 groups. The controlled group and the experimental group were consisiting of 20 students respectively and were not significantly different of knowledge and ability based on Decorative art subject at the .05 level. The statistical techiques used in analysing the experimental data were the arithmetic means, standard diviation and t - test.

The result of experiment was that the achievement mean scores of the experimental group was significantly higher than those of the controlled group at the level of .05

ภาควิชา..... ศิลปศึกษา

สาขาวิชา..... ศิลปศึกษา

ปีการศึกษา..... 2535

ลายมือชื่อนิสิต.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่ง ของอาจารย์
ดร.สันติ คุณประเสริฐ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้ให้คำแนะนำ และข้อคิดเห็น
ต่างๆ ของการวิจัยมาด้วยดีตลอด และขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.ทีศนา แคมมณี
ที่ได้กรุณาแนะนำ รวมทั้งเสนอแนะเกี่ยวกับการสอน

ขอขอบพระคุณ ดร.สงม ลักษณะ รองศาสตราจารย์ ดร.วิชัย วงษ์ใหญ่
รองศาสตราจารย์ ดร.วิรุณ ตั้งเจริญ และอาจารย์เกษม เหลือจันทร์ ผู้เชี่ยวชาญที่ได้
กรุณาสละเวลาตรวจสอบคุณภาพ พร้อมทั้งได้ให้ความคิดเห็นต่างๆ

ท้ายนี้ ผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณ บิดา - มารดา และผู้มีพระคุณทุกท่าน ซึ่ง
ให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา จนสำเร็จการศึกษา

วิชัย ไร่ทิม

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่	
1. บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	7
สมมุติฐานของการวิจัย	7
ขอบเขตของการวิจัย	8
ข้อตกลงเบื้องต้นของการวิจัย	9
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	10
2. เอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
ความหมายของการสอน	11
องค์ประกอบของการสอน	16
แนวความคิดเกี่ยวกับการสอน	18
กระบวนการจัดการเรียนการสอน	23
รูปแบบการสอน	33
วิชาศิลปะการตกแต่ง	41
มัธยมศึกษาตอนปลาย	44

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ทักษะกระบวนการ	50
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศ	64
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในต่างประเทศ	67
3. วิธีดำเนินการวิจัย	70
การศึกษาค้นคว้า	70
การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอน	71
การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง	76
การทดลองนำกระบวนการที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้	77
4. ผลการวิจัย	83
กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น	83
ผลการพัฒนาเครื่องมือ	92
ผลการนำกระบวนการไปทดลองใช้	103
5. สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	105
สรุปผลการวิจัย	108
การอภิปรายผล	111
ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยต่อไป	121
เอกสารอ้างอิง	122
ภาคผนวก	130
ประวัติผู้เขียน	216

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. การปฏิบัติการสอน ที่เน้นทักษะกระบวนการ	57
2. การจัดกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม	77
3. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนทดสอบความรู้พื้นฐาน วิชาศิลปะการตกแต่งระหว่างกลุ่มทดลอง และ กลุ่มควบคุม	78
4. ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพ การกำหนดการสอน	92
5. ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพ แผนการสอน	95
6. ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพ แบบทดสอบความรู้พื้นฐาน	99
7. ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพ แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์	101
8. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนหลังเรียนของกลุ่มทดลอง และ กลุ่มควบคุม	103
9. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนหลังเรียน จำแนกตาม จุดประสงค์ของการเรียนทางด้านความคิด การแก้ปัญหา และ การปฏิบัติ ของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม	105

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
10. แสดงคะแนนผลการทดสอบความรู้พื้นฐานวิชาศิลปะการตกแต่ง ของกุ่มทดลอง และกุ่มควบคุม	195
11. แสดงคะแนนการทดสอบผลสัมฤทธิ์ ทางด้านการคิด ของกุ่มทดลอง และกุ่มควบคุม	197
12. แสดงคะแนนการทดสอบผลสัมฤทธิ์ ทางด้านการแก้ปัญหา ของกุ่มทดลอง และกุ่มควบคุม	200
13. แสดงคะแนนการทดสอบผลสัมฤทธิ์รวมทางด้านการคิด และการแก้ปัญหา ของกุ่มทดลอง และกุ่มควบคุม	203
14. แสดงคะแนนผลงานปฏิบัติ ของกุ่มทดลอง และกุ่มควบคุม	206
15. สรุปผลการเรียนรวมระหว่างคะแนนการทดสอบผลสัมฤทธิ์ และคะแนน ผลงานปฏิบัติของกุ่มทดลอง และกุ่มควบคุม	211

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1. รูปแบบการสอนของบานาซีย์	38
2. รูปแบบการสอนของ สังกัด อุทรานันท์	39
3. รูปแบบการสอนของ คิค และคาเรย์	40
4. การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้	60
5. องค์ประกอบของระบบ	71
6. กระบวนการจัดการเรียนการสอนวิชาศิลปะการตกแต่ง ที่เน้นทักษะกระบวนการ	73
7. รายละเอียดการดำเนินการสอนวิชาศิลปะการตกแต่ง ที่เน้นทักษะกระบวนการ	88